

O'ZBEKISTONNING 2030-YILGACHA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH STRATEGIYASI

To'raxonov Asliddin

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi toraxonovasliddin079@gmail.com

Toshtemirov Og'abek

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi

ogabektoshtemerov854@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida 2030-yilgacha kambag'allikni qisqartirishga qaratilgan davlat strategiyasining mazmuni, asosiy yo'nalishlari va amalga oshirish mexanizmlari ilmiy-tahliliy jihatdan yoritilgan. Tadqiqot davomida kambag'allikka qarshi kurashda qo'llanilayotgan institutsional yondashuvlar, bandlikni ta'minlash, inson kapitalini rivojlantirish hamda ijtimoiy himoya tizimini takomillashtirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, strategiyaning mamlakat ijtimoiy barqarorligi va aholining turmush darajasiga ta'siri baholangan.

Kalit so'zlar: kambag'allikni qisqartirish, O'zbekiston–2030 strategiyasi, ijtimoiy siyosat, bandlik, inson kapitali, mahalla instituti, ijtimoiy himoya, barqaror rivojlanish.

KIRISH

Kambag'allik muammosi har qanday jamiyatning barqaror rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadigan muhim ijtimoiy-iqtisodiy omillardan biridir. So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida ushbu muammoni tan olish va uni tizimli hal etishga qaratilgan izchil islohotlar amalga oshirilmoqda.

"O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida kambag'allikni qisqartirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilandi. Ushbu strategiya aholining turmush darajasini oshirish, ijtimoiy tenglikni ta'minlash hamda iqtisodiy imkoniyatlardan keng foydalanish uchun sharoit yaratishni ko'zda tutadi.

Strategiyada kambag'allikka qarshi kurashda an'anaviy yondashuvlardan voz kechilib, uning sabablarini bartaraf etishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar majmui belgilangan.

Xususan, aholining bandligini ta'minlash va daromad manbalarini kengaytirish strategiyaning asosiy ustun yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu borada kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, oilaviy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash hamda mehnat bozorida raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Kambag'allikni qisqartirish jarayonida mahalla institutining o'rni sezilarli darajada kuchaytirildi.

Mahalla darajasida har bir oilaning ijtimoiy-iqtisodiy holatini baholash orqali individual yondashuv joriy etildi.

Bu usul ehtiyojmand aholiga ko'rsatiladigan yordamning manzilliligini oshirish hamda resurslardan samarali foydalanish imkonini bermoqda.

Ta'lim va inson kapitalini rivojlantirish strategiyaning muhim tarkibiy qismi sifatida namoyon bo'lmoqda. Kasb-hunar o'qitish tizimini takomillashtirish, zamonaviy kasblarga yo'naltirish va qayta tayyorlash dasturlari orqali aholi bandligini oshirishga erishilmoqda. Bu esa kambag'allik xavfini uzoq muddatli istiqbolda kamaytirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, ijtimoiy himoya tizimini isloh qilish orqali kam ta'minlangan oilalarni qo'llab-quvvatlashning shaffof va samarali mexanizmlari joriy etilmoqda.

Raqamli platformalar orqali ijtimoiy yordam ajratish jarayoni soddalashtirilib, inson omilidan kelib chiqadigan xatolarni kamaytirish imkoniyati yaratilmoqda.

Takliflar.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

1. Kambag'allik darajasini baholashda hududiy farqlarni chuqur tahlil qilish va hududlar kesimida alohida dasturlar ishlab chiqish;
2. Kasb-hunar o'qitish dasturlarini mehnat bozori talablariga mos ravishda muntazam yangilab borish;
3. Ayollar va yoshlar bandligini oshirishga qaratilgan maxsus iqtisodiy va ijtimoiy mexanizmlarni kengaytirish;
4. Mahalla institutining institutsional salohiyatini kuchaytirish va uning moliyaviy mustaqilligini oshirish;
5. Ijtimoiy himoya tizimida monitoring va baholash mexanizmlarini yanada takomillashtirish.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonning 2030-yilgacha kambag'allikni qisqartirish strategiyasi mamlakatda ijtimoiy adolat va barqaror rivojlanishni ta'minlashga qaratilgan kompleks va uzoq muddatli dastur hisoblanadi.

Strategiya aholining faolligini oshirish, inson kapitalini rivojlantirish va iqtisodiy imkoniyatlarni kengaytirish orqali kambag'allikning asosiy sabablarini bartaraf etishga xizmat qiladi.

Ushbu chora-tadbirlarning izchil amalga oshirilishi O'zbekistonni ijtimoiy barqaror va farovon davlat sifatida shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Becker, G. S. (1993). Human capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education (3rd ed.). University of Chicago Press.
2. Card, D. (1999). The causal effect of education on earnings. In O. Ashenfelter & D. Card (Eds.), Handbook of labor economics (Vol. 3, pp. 1801–1863). Elsevier.
3. Mincer, J. (1974). Schooling, experience, and earnings. Columbia University Press.
4. Psacharopoulos, G., & Patrinos, H. A. (2018). Returns to investment in education: A decennial review of the global literature. Education Economics, 26(5), 445–458. <https://doi.org/10.1080/09645292.2018.1484426>

5. OECD. (2023). Education at a glance 2023: OECD indicators. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/e13bef63-en>

6. Ziyodullaev, N., & Ziyodullaeva, M. (2023). FINANCIAL LITERACY, INTERRELATIONSHIP OF POPULATION INCOME AND EXPENDITURE. Science and innovation, 2(B12), 881-887.

7. Urazbekovna, T. K. (2024). ROLE OF PUBLIC POLICY IN CHANGES IN POPULATION INCOME. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(22), 316-321.